

ETTEVAATUST, VALEUUDIS!

10 head nippi valeuudiste äratundmiseks

1 OLE PEALKIRJADE SUHTES SKEPTILINE

Valeuudistel on tihti hüüumärkidega märgistatud kaasahaaravad pealkirjad. Kui juba pealkirjas esitatakse uskumatu väiteid, siis tõenäoliselt need seda ongi.

2 VAATA URL-AADRESSI LÄHEMALT

Võta võltsina tunduvat või mõne muu aadressiga sarnast URL-i hoiatusmärgina. Paljud valeuudiste veebiaadressid võivad olla tuntud uudistekanalite aadressidega sarnased. Seega - võrdle veebikanalite aadresse!

3 UURI ALLIKAT

Veendu, et lugu pärineb usaldusväärsest ja hea mainega allikast. Kui lugu on kirjutatud aga sinu jaoks tundmatu organisatsiooni poolt, otsi lisainfot.

4 PEA SILMAS EBAHARILIKKU VORMINDUST

Paljudel valeuudiste veebilehtedel esineb kirjavigu või on kasutatud kummalisi kujundusi.

5 HINDA FOTOSID

Valeuudised sisaldavad tihti manipuleeritud pilte või videosid. Need võivad olla küll autentsed, kuid vales kontekstis. Tee kindlaks, kust need pärinevad.

6 KONTROLLI KUUPÄEVI

Valeuudised võivad sisaldada valesid ja muudetud daatumeid.

7 KONTROLLI TÕENDUSMATERJALE JA ALLIKAID

Veendu, et autori poolt kasutatud allikad oleksid täpsed. Allikate vähesus ja viited tundmatutele ekspertidele on vihje võimalikule valeuudisele.

8 TUTVU TEISTE UUDISTEKANALITEGA

Kui ükski teine kanal sellele uudisele ei viita, võib tegemist olla valeuudisega.

9 KAS TEGEMIST ON NALJAGA?

Teinekord on valeuudiseid raske eristada paroodiast või satiirist. Vihje valeuudiseks annab see, kui uudis pärineb allikast, mis on varemgi paroodiaga silma paistnud.

10 MÕNED UUDISED ON TAHTLIKULT VALED

Suhtu uudistesse kriitiliselt ja jaga ainult neid, mis on usutavad.

Allikas: Facebooki abikeskus

Plakati printitava versiooni ja veel tarkuseteri leiad HITSA Facebooki-grupist Digiterad

HITSA

